

udskrev Valg til den 24de Mai, reiste atter Striden saa skarpt som mulig imod Folkethinget. Den ene Oplosning hjalp ikke: Hjem igjen! Den anden Oplosning hjalp heller ikke. Ja, saa lod han være at forelægge Finantsloven, regjerede paa den Midlertidige og udgav en 8—9 Millioner væsentlig paa forventet Tillægsbevilling hellere end at følge selv den advarende Røst, der kom fra det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds (Klein). Jeg erindrere vel, hvorledes dette ærede Medlem med en klar og overbevisende Motivering lagde Finantsministeren paa Sinde, at han forsøgte Grundlovens Bud, naar han ikke forelagde Finantsloven for 1881—82 paany for at faae den endelig vedtaget. Men nei! Finantsministeren havde andre Hensigter, han vilde ikke forelægge den paany, men leve paa sin permanente Midlertidige og udenfor den paa forventet Tillægsbevilling. Jeg kan sige ind her, for ikke at glemme det siden: hvorfor ligger der en saadan Række af Statsregnskaber uden Decharge fra Rigsdagens Side? Fordi de ere opfyldte af Millioner, som denne Finantsminister trods vor grundlovmæssige Ret har taget paa egen Haand. Dette har bragt en saadan Forstyrrelse i hele den foregaaende Lovlige Udvikling, hvor hidtil saa mange Samfundsforhold vare bleve ordnede i gjensidig Forstaaelse, ved Udfoldning af mangfoldige dygtige Kræfter og ved omhyggelig Virksomhed — at det er, som om der derved var kastet som en Bombe ind blot til Forstyrrelse. Dette er det, han nu vil sætte sammen igjen ved et Forslag, som jeg vel ikke er kommen til endnu, om jeg end hidtil oplysende har forklaret mit Forhold dertil som Indledning, Indgangen til selve det Hellige her, som Ministeriet har bestrevet os i sit Forslag. — Saa maatte Ministeren se, at 1882 raadede der dog i Rigsdagen en enkelt Gang den Mand, som man efter Forudsætningerne fra alle Sider mente havde ligget i Grundloven, som den blev ændret den 28de Juli 1866, og som man allermest burde have troet, at vore Godseiere her i Landet vare forpligtede til at vogte over. Saa kom dog denne Mand til Stede, og trods 9 Herrer's Protest fra det yderste reaktionære Thule, fik vi dog Maiforliget. Med andre Hænder kunde ganske vist deraf være udsprunget en ny Era for os, hvorefter vi havde kunnet komme til i god Forstaaelse at arbejde med den af dette Ministerium mishandlede Grundlov. Men Ministeriet valgte at blive, det er nu dets Maade, anderledes forstaar jeg ikke dets Politikk. — Saa kom vi igjennem 1883—84. Da var man endnu ikke modig

nok til at tage Katastrofen for Valget. Derimod gav det sidste Valg dem Blod paa Tanden. Det sidste Valg var nemlig meget opmuntrende for Ministeriet. 4 Gange før har Ministeriet lidt Nederlag, og jeg vil her sige, at i 1876, da Ministeriet fik tre Fjerdedele af det folkevalgte Kammer imod sig, burde der maaste aldrig have været forhandlet med det og aldrig været bevilget det eneste Dre. Man burde maaste da simpelt hen have taget Konsekvensen af vor konstitutionelle Forfatning op, saaledes som vor fri Forfatning og de Rettigheder, deri gives Folket, retlig bør forstaaes, og saaledes som disse forstaaes alle Begne. Jeg har imidlertid fremstillet, hvorledes vi have stillet os til Bevillingerne trods dette, at vi 5 Gange have været opløste og atter ere komne tilbage stærkere og stærkere, imod Ministeriet. Dette sidste Valg havde samlet langt Flere til Valgurnerne end nogeninde før, og lad mig her indskyde den Bemærkning, at de Herrer's statistiske Beregninger, som de løbe Landet rundt med, ere fuldstændig urigtige. Det forholder sig slet ikke, som de forklare om Procentantallet med Hensyn til Valget — men dette ligger for Øvrigt her fjernere. Dette Valg altsaa, der bragte Kjøbenhavn og flere Kjøbstæder saa stærkt med, og alle Begne samlede Flere end ellers, var det en Opmuntring for Ministeriet? Hvordan? So Ministeriet sagde sig selv: Nu eller aldrig! Nu sætte vi alle Kræfter til og erhverve os brugelige Kræfter dertil. — De rekonstruerede sig altsaa med disse brugelige Kræfter, men have allerede sat en af dem til og har maattet skaffe sig en ny. — Vi fortsætte og saa gribe vi fat! Nu skal Slaget staa; naar vi nu ikke seire, ere vi fuldstændig færdige! I den Henseende var Valget en Opmuntring til at tage Initiativet, det Initiativ, der har ført til den 9—10 Maaaneders Politikk, som de siden have ført. Det maatte Enhver være vidende om, at naar dette Ministerium trods denne femte Valgdag fik Lov til at sidde uforandret, saa maatte der komme strænge Sider her i Landet, for saa vidt et Ministerium af den Slags kan gjøre Noget til det. Jeg tror, at Folkethinget gik frem forsigtigt. Det vidste, at vi skulde have Fællesudvalg, ja det kunde man jo ikke betvivle, at man vilde drive det til, men ser man, hvorledes Folkethinget stillede sig gennem sine Udvalgte i Fællesudvalget, saa det vist indrømmes, at det tog alle mulige Hensyn til, at man maatte undgaa at komme ud i en Konflikt, som Partiet indsaar vilde, inden Seiren fra Folkets Side vandtes, stode mangfoldige Interesser. Man hør altsaa i Fællesudval-